

Sag C-133/21

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

3. marts 2021

Forelæggende ret:

Efetio Athinon (appeldomstolen i Athen, Grækenland)

Afgørelse af:

9. marts 2020

Appellanter:

VP

CX

RG

TR

m.fl.

Indstævnt:

Elliniko Dimosio

Hovedsagens genstand

Krav om betaling af lønforskelle som følge af forskelsbehandling af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse, hvor det eneste differentieringskriterium er, at deres kontrakt kvalificeres af arbejdsgiveren eller i loven som tidsbegrænset ansættelseskontrakt.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Fortolkningen af § 4 i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP (Rådets direktiv 1999/70/EF af 28.6.1999), artikel 267 TEUF

Præjudicielle spørgsmål

- Er en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der fastsætter en lønmæssig forskelsbehandling til skade for arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse som omhandlet i § 1 i direktiv 1999/70/EF i forhold til en sammenlignelig fastansat, hvor det eneste differentieringskriterium er, at deres kontrakt kvalificeres af arbejdsgiveren eller i loven som tidsbegrænset ansættelseskontrakt, forenelig med § 4 i direktiv 1999/70/EF?
- Er nærmere bestemt en national lovgivning, der begrunder en lønmæssig forskelsbehandling af arbejdstagere, der udfører arbejde på tidsbegrænset ansættelseskontrakt, vel vidende at deres arbejde dækker arbejdsgiverens faste og varige behov, forenelig med § 4 i direktiv 1999/70/EF?

Anførte EU-retlige forskrifter

Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP

Anførte nationale forskrifter

Proedrikó diátagma 164/2004 rithmísis gia tus ergazoménu me simvásis orisménu chrónu sto dimósio toméa (præsidentdekret nr. 164/2004 vedrørende bestemmelser om arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse i den offentlige sektor)

Nómos 3205/2003 mishthologikés rithmísis liturgóv kai ipallílon tu Dimosiu, NPDD [nomikón prosópon dimosiu dikéu] kai OTA [organismón topikís autodifíkisis], monímon stelechón ton Enóplon Dinámeon kai antistíchon tis Ellinikís Astinomías, tu Pyrosvestikú kai Limenikú Sómatos kai álles sinafís diatáxis (lov nr. 3205/2003 vedrørende bestemmelser om aflønning af personale i det offentlige, i offentligretlige juridiske personer og hos lokale myndigheder, fastansatte medlemmer af de væbnede styrker og ansatte i det græske politi, brandvæsenet og kystvagten samt andre tilsvarende bestemmelser)

Nómos 3320/2005 rithmísis themáton gia to prosopikó tu Dimosiu kai ton nomikón prosópon tu efiteru dimósio toméa kai gia tus [Organismus Topikís Autodifíkisis, OTA] (lov nr. 3320/2005 vedrørende bestemmelser om personalet i

det offentlige og i offentligretlige juridiske personer inden for den samlede offentlige sektor samt vedrørende lokale myndigheder)

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Appellanterne blev ansat af den græske stat på forskellige tidspunkter mellem 2001 og 2008 og udførte herefter kontinuerligt og konstant arbejde indtil sagsanlægget i 2010 (jf. punkt 3 nedenfor) som rengøringsassistenter på grund- og gymnasieskoler, oprindeligt på grundlag af flere på hinanden følgende arbejdskontrakter eller arbejdsforhold, som den indstævnte kvalificerede som »arbejdsudleje«, og herefter fra og med december 2006 og januar 2007 på grundlag af privatretlige tidsubegrænsede ansættelseskontrakter.
- 2 På appellanternes begæring besluttede det centrale udvalg for personaleadministration hos Ypurgio Ethnikis Pædias kai Thriskevmaton (undervisnings- og kirkeministeriet) og herefter Anotato Symvulio Epilogis Prosopiku (det øverste personaleansættelsesråd) ved specifikke foranstaltninger i 2005, at betingelserne var opfyldt for at anvende bestemmelserne i artikel 11 i præsidentdekret nr. 164/2004. Efterfølgende blev appellanterne ansat hos den indstævnte på grundlag af tidsubegrænsede ansættelsesforhold ved det nævnte ministeriums foranstaltninger af 2006 og 2007.
- 3 Som følge af disse begivenheder anlagde appellanterne den 10. juni 2010 søgsmål ved Monomeles Protodikio Athinon (enedommeren i første instans i Athen) med påstand om, at den indstævnte skulle tilpligtes at betale dem et beløb svarende til forskellen mellem deres oppebårne løn fra 2001 til 2008 og den lovbestemte løn for ansatte hos den indstævnte med samme kvalifikationer, idet der skulle tages højde for deres arbejdsperiode på grundlag af kontrakter, som var kvalificerede som kontrakter vedrørende arbejdsydelse.
- 4 Ved endelig dom nr. 2198/2011 afviste Monomeles Protodikio Athinon (enedommeren i første instans i Athen) søgsmålet. Appellanterne iværksatte appel til prøvelse af dommen i første instans ved Efetio Athinon (appeldomstolen i Athen), der ved kendelse nr. 1189/2016 antog søgsmålet til realitetsbehandling, gav appellanterne delvis medhold og pålagde den indstævnte at betale dem de i den anfægtede afgørelse oplyste beløb med tillæg af lovbestemte renter.
- 5 Både den græske stat og appellanterne iværksatte kassationsanke ved Arios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager). Ved dom nr. 570/2018 tog Arios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager) stilling til påstandene i kassationsanketævningerne, ophævede dom nr. 1189/2016 afsagt af Efetio Athinon (appeldomstolen i Athen) for så vidt angår den del, hvor appellanterne blev tilkendt de ovennævnte lønforskelle for perioden inden deres indplacering i faste stillinger, og hjemviste sagen til fornyet behandling.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 6 Appellanterne har gjort gældende, at de blev ansat som rengøringsassistenter og var beskæftigede i kraft af kontrakter, som den indstævnte kvalificerede som kontrakter vedrørende arbejdsydelse, for rengøring af den indstævntes skoler. De har gjort gældende, at ansættelsens over-underordningsforhold og dens varighed fremgår af deres ansættelsesvilkår, og at de var underlagt deres arbejdsgivers (den græske stats) instruktionsbeføjelse, idet dennes repræsentanter bestemte stedet, tidspunktet og måden, hvorpå de skulle udføre deres aktiviteter.
- 7 Appellanterne er af den opfattelse, at de blev genstand for lønmæssig forskelsbehandling, fordi de ikke oppebar den løn, som er fastsat i lov nr. 3205/2003 for offentligt ansatte med privatretlige tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, og har gjort gældende, at i mangel af objektive omstændigheder, der begrundet denne forskelsbehandling, rejses spørgsmålet om anvendeligheden af § 4 i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP (herefter »rammeaftalen«), der er knyttet som bilag til direktiv 1999/70, der er umiddelbart anvendelig.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 8 Ved ovennævnte dom nr. 570/2018 fastslog Arios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager), at de omhandlede lønforskelle ikke kunne være baseret på artikel 1 i lov nr. 3320/2015. Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt artikel 1, stk. 4, litra a), i lov nr. 3320/2005 er forenelig med rammeaftalens § 4, blev det fastslået, at denne bestemmelse ikke strider mod bestemmelserne i direktiv 1999/70, og navnlig ikke mod rammeaftalens § 4, stk. 1, hvorefter ansættelsesvilkårene for personer med tidsbegrænset ansættelse ikke må være mindre gunstige end de, der gælder for sammenlignelige fastansatte, hvis dette udelukkende er begrundet i kontraktens tidsbegrænsede varighed, og forskelsbehandlingen ikke er begrundet i objektive forhold.
- 9 Ved den ovennævnte dom fastslog Arios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager) desuden, at de omhandlede ansættelsesvilkår i den konkrete situation ikke var sammenlignelige, således som det kræves i henhold til den nævnte bestemmelse, idet der tages hensyn til en række forhold, herunder arten af arbejdet, uddannelsen og arbejdsvilkårene. Det kunne derfor ikke antages, at appellanterne befandt sig i en sammenlignelig situation med fastansatte, hvorfor § 4 ikke fandt anvendelse, fordi forskelsbehandlingen vedrørte uensartede situationer. For at opfylde kravet om, at situationerne er sammenlignelige, er det nemlig ikke tilstrækkeligt, at appellanternes løn ikke svarede til lønnen for deres kollegaer, som tilhørte den indstævntes fastansatte personale, selv om de havde samme kvalifikationer og arbejdede under samme vilkår, men det skal tillige angives, hvilken kategori af arbejdstagere med tidsbegrænsede ansættelseskontrakter der er tale om, og hvilke aktiviteter og opgaver begge disse kategorier har.

- 10 Arios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager) anførte endvidere, at lovbestemmelsen om indgåelse af tidsbegrænsede kontrakter vedrørende arbejdsydelse for rengøring af skoler, hvad angår den del, som omfatter perioden efter den nationale lovgivnings tilpasning til direktiv 1999/70 (10.7.2002), ikke fremstår som vilkårlig, men er begrundet i den særlige karakter af de opgaver, som udføres i henhold til disse kontrakter, og i disse kontrakters iboende karakteristika som omhandlet i § 5, stk. 1, litra a), eftersom disse ydelser udgør en nødvendig aktivitet for at dække faste og varige behov i forbindelse med gennemførelse af undervisning (rengøring af skoler), som ikke kræver, at den græske stat ansætter personale på grundlag af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, men som lige så vel kan dækkes ved at indgå kontrakter vedrørende arbejdsydelse, hvad enten de indgås med juridiske personer (f.eks. rengøringsvirksomheder) eller fysiske personer. Dette skyldes, at indgåelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller kontrakter vedrørende arbejdsydelse, selv om de er gentagne eller endog faste – forudsat at dette er begrundet i objektive omstændigheder som omhandlet i rammeaftalens [§] 5, stk. 1, litra a), som i den foreliggende situation – ikke er omfattet af beskyttelsen i direktivet, som har til formål at forhindre misbrug hidrørende fra flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold som omhandlet i rammeaftalens [§] 1, [litra b)].
- 11 Ifølge Arios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager) påvirkes de ovenstående overvejelser ikke af, at appellanterne i den konkrete situation blev indplaceret i faste stillinger på grundlag af privatretlige tidsbegrænsede ansættelsesforhold ved anvendelse af overgangsbestemmelsen i artikel 11 i præsidentdekret nr. 164/2004, som blev udstedt til gennemførelse af direktivet. Eftersom bestemmelsen i artikel 11 alene henviser til bestemmelsen i præsidentdekretets artikel 5, stk. 1, der vedrører forbuddet mod at indgå flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, og ikke til bestemmelsen i artikel 5, stk. 2, hvorefter flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter må indgås i undtagelsestilfælde, såfremt de er begrundede i objektive omstændigheder, således som det i øvrigt er fastsat i rammeaftalens § 5, stk. 1, litra a), og eftersom rammeaftalen ikke fastsætter nogle tidsbegrænsninger, er den omhandlede bestemmelse i denne henseende mere gunstig for arbejdstagerne end direktivet.
- 12 Den forelæggende ret har påpeget, at appellanterne i den foreliggende situation til støtte for deres påstand om tilkendelse af lønforskelle har gjort gældende, at de reelt udførte arbejde under ansættelsesforhold (og ikke inden for rammerne af en kontrakt vedrørende arbejdsydelse), såfremt den retlige kvalificering af retsforholdet havde været korrekt. Deres krav på højere løn følger direkte af lov nr. 3205/2003, hvis bestemmelser blev behørigt udvidet ved et fællesministerielt dekret til at omfatte arbejdstagere med privatretlige ansættelseskontrakter.
- 13 Endvidere bestemmer rammeaftalens § 4, at »[a]nsættelsesvilkårene for personer med tidsbegrænset ansættelse [ikke må] være mindre gunstige end de, der gælder for sammenlignelige fastansatte, hvis dette udelukkende er begrundet i

kontraktens tidsbegrænsede varighed«. Denne bestemmelse er allerede blevet gennemført i den nationale retsorden ved bl.a. artikel 4 i præsidentdekret nr. 164/2004 for så vidt angår den offentlige sektor.

- 14 Til forskel fra § 5, som vedrører forhindring af misbrug hidrørende fra anvendelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, er § 4, som fastsætter forbuddet mod forskelsbehandling, klar og præcis og således umiddelbart anvendelig (dom af 15.4.2008, C-268/06, Impact, EU:C:2008:223, præmis 59 ff.). Domstolen har faktisk konstant fremhævet, at § 4 er grundlæggende og skal fortolkes vidt, og ikke strengt. Personer med tidsbegrænset ansættelse eller arbejdsforhold betragtes ifølge direktivet som arbejdstagere uafhængigt af den nationale lovgivers nærmere kvalificering af dette arbejde eller denne ydelse (dom af 13.9.2007, C-307/05, Del Cerro Alonso, EU:C:2007:509, præmis 29). Ifølge Domstolens praksis omfatter de i rammeaftalens § 4 omhandlede arbejdsvilkår også lønmæssig forskelsbehandling af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse.
- 15 Heraf følger, at rammeaftalens § 4, som gennemført i den græske retsorden, i princippet er til hinder for enhver form for lønmæssig forskelsbehandling af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse i forhold til fastansatte med identiske eller lignende opgaver. For at fastlægge, om § 4 finder anvendelse i den foreliggende situation og undersøge, om denne bestemmelse blev tilsidesat, er det nemlig ikke tilstrækkeligt, at appellanternes løn ikke svarede til lønnen for den indstævntes fastansatte personale, selv om begge kategorier havde samme kvalifikationer og udførte arbejde under samme vilkår, men det er nødvendigt at foretage en specifik vurdering af denne kategori af arbejdstagere med tidsbegrænsede ansættelseskontrakter og af aktiviteterne og opgaverne udført af hver enkelt kategori af arbejdstagere.
- 16 I den foreliggende situation er det blevet fastlagt, at appellanterne udførte arbejde under ansættelsesforhold, dvs. var underlagt deres arbejdsgivers (den græske stats) ledelse, idet dennes repræsentanter bestemte stedet, tiden og den måde, hvorpå de skulle udføre deres aktiviteter. Følgelig var appellanterne reelt ikke ansat på grundlag af kontrakter vedrørende arbejdsydelse, men på grundlag af ansættelseskontrakter, og var som sådanne omfattet af begrebet arbejdstager som omhandlet i rammeaftalens § 1.
- 17 Af denne grund rejser deres lønmæssige forskelsbehandling, nærmere bestemt det forhold, at appellanterne ikke oppebar den lovbestemte løn for statsligt ansatte på grundlag af privatretlige tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, spørgsmålet om anvendelsen af rammeaftalens § 4, fordi der ikke foreligger objektive omstændigheder, der begrundet denne forskelsbehandling.
- 18 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en objektiv omstændighed, har Arios Pagos (øverste domstol i civile sager og straffesager) i nylige domme fastslået, at forskelsbehandlingen af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse, med hensyn til perioden inden ændringen af deres ansættelsesforhold til

fastansættelse, i medfør af bestemmelserne i artikel 11 i præsidentdekret nr. 164/2004 og artikel 1 i lov nr. 3320/2005 var begrundet i, at de var bekendt med, at de »udførte arbejde for at dække faste behov«, dog uden en direkte henvisning til rammeaftalens § 4. Man kan derfor med rette spørge sig, om dette forhold udgør en objektiv omstændighed, der begrundet undtagelsen fra det i rammeaftalens § 4 fastsatte forbud mod forskelsbehandling.

ARBEJDSDOKUMENT